

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: обявен конкурс за „професор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Генетика“ – в сектор „Медицинска генетика“ на катедра „Микробиология, вирусология и медицинска генетика“, Факултет „Фармация“, за нуждите на МУ-Плевен, публикуван в ДВ бр. 36 / 27.04.2018 г.

от

Доц. д-р Мария Николаева Симеонова, дм, специалист по медицинска генетика, сектор „Медицинска генетика“, ФФ, МУ- Плевен и Лаборатория по медицинска генетика на УМБАЛ „Г. Странски“ – Плевен

В конкурса за “Професор” по научната специалност Генетика към МУ-Плевен е кандидатствал и е допуснат един кандидат – Доц. д-р Катя Стефанова Ковачева, дм, доцент по Медицинска генетика в сектор «Медицинска генетика» и Лаборатория по медицинска генетика УМБАЛ – Плевен.

Професионално и академично развитие

Доц. д-р Катя Ковачева е родена на 13.03.1960 г. Завършва висше образование през 1984 г. във ВМИ - Плевен като магистър по медицина. През 1989 г. постъпва като лекар-ординатор в Медико-генетичния консултативен център, ВМИ Плевен. От 1993 г. доц. Ковачева има придобита специалност по медицинска генетика. В годините тя преминава редица квалификационни курсове, касаещи важни раздели на медицинската генетика, свързани с нейните професионални и научни интереси. Академичната ѝ кариера започва през 1995 г., когато е избрана за асистент, 1998 г. за старши асистент, а през 2000 г. - главен асистент в сектор „ Медицинска генетика“, МУ-Плевен.. През 2010 г. защитава успешно дисертационен труд на тема “ Диагностични, профилактични и епидемиологични аспекти на регистрацията на вродени аномалии”, като от 2011 г. има придобита от ВАК ОНС „Доктор” по Генетика. От 2012 г. заема академичната длъжност „Доцент“ по Генетика в МУ-Плевен. От 2017 г. е ръководител на сектор „Медицинска генетика“, МУ-Плевен и Началник на Лабораторията по медицинска генетика към УМБАЛ-Плевен. Доц. Ковачева също е ръководител на Плевенския регистър за Вродени аномалии (член на EUROCAT от 2013 г.), единствен в България.

Научноизследователска дейност и активност

Доц. Ковачева, напълно отговаря на формалните условия на Правилника за РАС в МУ-Плевен за тази длъжност: Придобита ОНС „Доктор“ по научната специалност Генетика, съответстваща на тази, за която е обявен настоящия конкурс; Представен **монографичен труд**, свързан с настоящата хабилитация, изготвен съгласно утвърдени от АС на МУ-Плевен изисквания; Втори **научен ръководител** е на един докторант по Биохимия, в процедура за защита и научен ръководител на предстоящ

на зачисляване докторант на самостоятелна подготовка по Генетика; Засма академичната длъжност „Доцент“ **повече от 5 години**. Доц. Катя Ковачева, не само покрива, но и значително надхвърля изискванията на МУ-Плевен за **количествени наукометрични показатели**: Общ брой публикации – 83, от които: 10 в международни научни издания; 58 в български научни списания; 6 в рецензирани сборници; 7 съавторства в написване на книги, учебници, ръководства; **Самостоятелен или първи автор** е на 29 публикации; **Импакт факторът**, само от публикации е 10.979, а от резюмета – 39.004; Общо **цитиранията** й са 130, от които 72 от чужди и 58 от български източници; **Научната активност** на доц. Ковачева е значителна, последователна и многостранна: Участия в **научни форуми** - общо 122, от които 39 в чужбина и 83 в България, като 46 са форуми с международно участие; Участия в **научни проекти**: 19 финансирани от МУ-Плевен и 2 Пилотни проекти по Европейската програма „Леонардо да Винчи“; **Рецензирани от нея**: 1 научен проект към МОН и 1 статия за публикуване в списание „Journal of IMAB“; **Членство в български и международни научни дружества и асоциации**: 4 български – Дружество по генетика и геномика на човека, Дружество по Акушерство и гинекология, Асоциация по неонатология, Педиатрична асоциация и 1 международно – European Society of Human Genetics; **Участие в научни журита**: общо 5 журита: 2 за ОНС доктор, 1 за „доктор на науките“, 1 за „доцент“, и 1 за „професор“.

Научни и научно-приложни приноси

Научните интереси на доц. Катя Ковачева засягат много широк спектър от направления на медицинската и клинична генетика. Научните й трудове имат висока научна и практическа стойност, доказано чрез публикуването им в множество международни научни издания с импакт фактор. Те са свързани с многообразна клинична патология, и имат важно практическо значение в ежедневната клинична практика на много и различни специалисти – по репродуктивна медицина, педиатри, неонатолози, акушергинеколози и други. Голяма част от трудове й имат мултидисциплинарен характер, реализирани в дългогодишна трайна колаборация с различни колективи. Личният принос на доц. Ковачева за тяхното създаване и поддържане заслужава висока оценка и признание.

Приемам напълно самооценката за приносите на научните й трудове. Те много добре са систематизирани и представени подробно в 6 основни научни направления на медицинската генетика. Трудно е, от така обобщените раздели с представените множество приноси, да се открийт и изброят тези, с най-голяма стойност. И все пак, за мен, с най-голяма актуалност и значимост, с подчертан голям личен принос, са тези от 1-ви, 2-ри, 4-ти раздел, касаещи Вродените аномалии (ВА) и Регистъра за ВА, Медико-генетичното консултиране, Женския и мъжки инфертилитет, Вродена тромбофилия и репродуктивна патология, както и Монографията й за хабилицата. Отблизо познавам и съм свидетел на дългогодишния, последователен, „апостолски“ труд на доц. Ковачева да доразвие метода на регистрация на ВА (на базата на масов скрининг на всички раждания в Плевенския регион), да формира алгоритъм на клинично поведение при случай на с ВА и да изгради генетичен фамилен регистър, който да осигури консултативна помощ и дълговременна подкрепа на семействата с

ВА. Това тя успя да реализира с пълната си отдаденост, но и благодарение на създадената от нея и поддържана в годините, колаборация между различни клинични и лабораторни специалисти, с цел постигане на етиологична диагноза, прецизиране на риска при генетичното консултиране и прилагане на ефективна пренатална диагностика. За мен много ценно е това, че на базата на функциониращия фамилен регистър, за пръв път в нашата страна, са представени различни аспекти на генетичното консултиране на семейства с различен вид ВА. Не по-малко ценни за клиничната практика са и анализите и особеностите в диагностиката и профилактиката на специфични групи ВА, хромозомни аномалии, моногенни синдроми и други, които подробно са описани и публикувани. Прилагането (в продължение на повече от 25 г.), на създадения от доц. Ковачева оригинален вариант на цялостен подход по отношение ВА, изисква и тя го демонстрира - професионализъм и постоянство и висока лекарска етика и отговорност. Плевенският регистър за ВА получи признание от EUROCAT и беше приет за пълноправен член през 2013 г., като единствен представител на България в тази Европейска програма. Доц. Ковачева ръководи Регистъра и понастоящем, като продължава дейността му, почти сама, въпреки неразбирането на властимащите в здравеопазването ни лица. Заслужава висока оценка и нейната монография, също свързана с ВА, която считам, че запълва важна липса в научната литература на тази тема. Тя е един обстоен научен труд, съдържащ научна информация и споделен опит, с ясна практическа насоченост и значимост за практиката на широк кръг клинични специалисти, студенти и специализанти. Според мен, значими са и приносите, свързани с дългогодишните, колаборативни проучвания на Вродената тромбофилия и репродуктивната патология, в които доц. Ковачева е активен участник в изследователските екипи. Важен практически принос е установеното значение на носителството на генетични тромбофилични фактори за загуби на плода в различни срокове на бременността, въз основа на което е разработена стратегия за диагноза и профилактика на спонтанните аборти. Голяма част от работата ѝ по многобройните научни проекти и публикационната ѝ активност е свързана с тези тематика.

Учебно-преподавателска дейност

Доц. д-р Ковачева има голяма заслуга, както в реализирането и утвърждаването на учебната дисциплина Медицинска генетика в МУ и УМБАЛ - Плевен, така и в цялостната учебно-преподавателската дейност на Сектора по медицинска генетика. Тя е изграден, уважаван преподавател, с голям многогодишен опит. Активно участва, с голям хорариум в лекционния курс на студенти от 5 специалности: по Медицина, Фармация, Медицинска сестра, Акушерка, Медицински лаборант, както и в разработването на учебните им програми, тестове и други учебни материали. Доц. Ковачева преподава на български и английски език и има много голяма учебна заетост. За последните 3 години е представила справка за 782 еквивалентни часа натовареност, която значително надхвърля хорариума за длъжността ѝ. Познавайки я отдавна, давам висока оценка на нейните лекторски и преподавателски умения.

Важно значение за Университета и УМБАЛ има участието на доц. Ковачева в обучението на специализанти по медицинска генетика в сектора, както и на специализанти по педиатрия и неонатология по модул „Медицинска генетика“. Високо ценя приноса ѝ в професионалното изграждане на младите лекари и другите специалисти в нашето структурно звено. Участие в обучението на докторанти е друга част от учебната дейност на доц. Ковачева. Предстои зачисляване в докторантура на наша асистентка, която тя ръководи отдавна. Тя също подпомага и работата на докторанти от други звена за съвместно участие в научни проекти, публикации и научни форуми. Понастоящем е втори научен ръководител на докторант по биохимия, който е пред защита.

Диагностично-консултативна дейност

В годините на своята професионална кариера, Доц. д-р Ковачева има голяма заслуга в провеждането и утвърждаването на цялостната диагностично-консултативна дейност на Лабораторията по медицинска генетика към УМБАЛ-Плевен в Плевенския регион и в други области на страната. Тя е утвърден специалист – клиничен генетик и генетичен консултант в областта на клиничната дисморфология, диагностиката и генетичното консултиране при случаи с различни по характер ВА, както и в областта на репродуктивната патология. Участва като генетик и консултант в мултидисциплинарните екипи на центрове по асистирана репродукция. Много важен е приноса на доц. Ковачева като ръководител на Плевенския регистър за ВА (член на EUROCAT от 5 години) за популяризирането и официалното признаване в България на дейността му. Високо ценя у нея професионализма и отдадеността към пациентите и амбицията ѝ да въведе новите геномни технологии в нова лаборатория. Пожелавам ѝ млади последователи, сили и кураж за да реализира това намерение, което е с важно многопочно значение и ще издигне нивото на медицинската генетика в Плевен.

Заклучение:

Научно-изследователската, учебно-преподавателската и диагностично-консултативната дейност на доц. Ковачева се характеризира с многостранност, компетентност, последователност и активно ангажиране. Тя е един от достойните представители на българската школа по медицинска генетика. Научните ѝ трудове са с доказана научна и практическа стойност и допринасят за популяризиране на българските приноси в науката. След внимателния прочит и анализ на представените материали в конкурса за „професор“ по Генетика, считам, че единственият кандидат – доц. д-р Ковачева, дм, отговаря и в някои отношения надхвърля критериите на ППАС на МУ-Плевен за заемане на тази академичната длъжност. Убедено давам положително становище и препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят на Доц. д-р Катя Ковачева, дм, академичната длъжност „професор“ по научната специалност „Генетика“ за нуждите на МУ-Плевен.

15. 08. 2018 г.

Доц. Д-р Мария Симеонова, дм :

